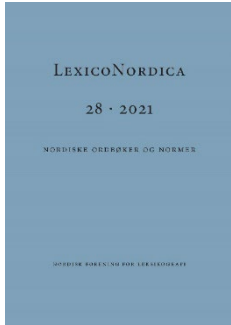

LexicoNordica

Titel:	Minnesord om Hans Jonsson	
Forfatter:	Carl-Erik Lundblad	
Kilde:	LexicoNordica 28, 2021, s. 223-225	
URL:	http://ojs.statsbiblioteket.dk/index.php/lexn/issue/archive	

© 2021 LexicoNordica og forfatterne

Betingelser for brug af denne artikel

Denne artikel er omfattet af ophavsretsloven, og der må citeres fra den. Følgende betingelser skal dog være opfyldt:

- Citatet skal være i overensstemmelse med „god skik“
- Der må kun citeres „i det omfang, som betinges af formålet“
- Ophavsmanden til teksten skal krediteres, og kilden skal angives, jf. ovenstående bibliografiske oplysninger.

Minnesord om Hans Jonsson

Carl-Erik Lundblad

Hans Jonsson, språkforskare, lexikolog och lexikograf, har avlidit i en ålder av 92 år.

Större delen av sitt yrkesverksamma liv ägnade han åt *Svenska Akademiens Ordbok* (SAOB), där han anställdes 1958 som redaktör och var chef mellan 1978 och 1993.

Hans växte upp i ett lantbrukarhem i Åkullsjön i Västerbotten. Trots att han hade stor lust och iver i de akademiska studier som ledde till hans yrke, mattades aldrig hans varma känslor för kroppsarbete i skog och mark och gemenskapen där. Han älskade att med omsorg fälla träd, slå med lie och slipa en såg. Han satt gärna i köket och berättade historier, och han läste med sakkunskap och förtjusning Sara Lidmans beskrivning hur slipning och skränkning av en såg kontrolleras med en knappnål som får rinna i klingan. Han hade hört experter säga: ”Nu känner jag ron.” Som vuxen etymolog blev han glad när han fick uppenbarat att detta *ro* hade betydelsesamband med *höft* och båda orden en ursprunglig innebörd ’krökning’. Trots det vetande som han tillägnade sig släppte han aldrig färdigheter och kunskaper som han fått under uppväxten. Allt omfattades med innerlighet och värme, sorglöshet tillsammans med förfining. Han körde bil som om han hanterade en stubbrytare, och han vände sig till Sara Lidman när han behövde ett dialektalt belägg för en obsolet avledning av roten i verbet *stå* (*hästen är sta*), en form som finns både i Västerbotten och i sanskrit.

Efter Solviks folkhögskola tog Hans studenten på Spyken i Lund. Han gick på helklassisk linje och läste alltså latin och grekiska, så vägen var öppen till Klassiska institutionen på universitetet.

Där började han 1950, i en tid då förment obildade och talanglösa studenter, i synnerhet kvinnliga, mobbades bort. Men inget sådant bet på Hans och blivande hustrun och livskamraten Maj, som båda klarade sig med glans. ”Vad dumt de hörde och vad surt de såg, ej skakade deras glada studiehåg.” (Fritt efter Birger Sjöbergs Konferensman.)

När Hans förstod att den dialekt som han kunde från sin uppväxt rymde ett språkhistoriskt stoff blev han intresserad av ämnet Nordiska språk. På den institutionen skrev han sin licentiatavhandling, och samma år, 1958, började han arbeta som redaktör på SAOB. Vid sidan av jobbet skrev han sin doktorsavhandling, *Nordiska ord för vattensamling*, som han disputerade på 1966.

Som ordboksförfattare fann han en förebild i den äldre redaktören John Svensson. Denne hade skrivit en uppmärksamman avhandling, *Brytning med palatalt förslag* (1945), men tröttnat på de teoretiska diskussioner som den gav upphov till och ägnade efter ett tag sitt språkarbete helt åt SAOB. John Svenssons förmåga att skriva kort, enkelt och välformulerat efter en inträngande betydelseanalys blev Hans ideal. Han blev en mästare, och med stor arbetskapacitet i kombination med vänlighet, lättillgänglighet och humor blev han mycket uppskattad på redaktionen. Han hjälpte ofta sina kollegor, konstruktivt och utan åthävor. Vänligheten och hjälpsamheten ledde nog till att arbetskapaciteten frestades, i synnerhet när han som chef fick många artiklar att hyfsa och göra tryckfärdiga.

Det var inte bara med de närmaste arbetskamraterna som Hans trivdes. Att träffa personal vid andra ordboksredaktioner glädde honom speciellt. Han var uppskattad av kollegor runt om i Norden.

Nyfikenhet, lust att ta reda på och sätta sig in i språkliga förhållanden var en iver som förutom språkvetenskapliga artiklar ledde till två monografier, *The Laryngeal Theory. A Critical Survey* (1978) och *Metaforen som semantisk händelse* (2003).

Innan han lämnade redaktionen gjorde han en stor insats i att bringa reda i, sammanställa och komplettera råd och hjälpmedel tänkta som handledning vid ordboksförfattandet. Så lever hans ande, men saknaden efter hans väsen är tung.

Carl-Erik Lundblad
docent, ph.d.
Kungsgatan 2B
SE-223 50 Lund
calle49@gmail.com